Ministerie van Justitie en Veiligheid

Aan de Minister voor Rechtsbescherming

Directie Wetgeving en Juridische Zaken
Sector Straf-en Sanctierecht

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Datum
3 juni 2024

Onze referentie
5517047

Bijlage(n)
4

nota

Besluit bescherming slachtoffergegevens

1. Aanleiding

- In bijgevoegde ontwerp-AMvB bescherming slachtoffergegevens in processtukken wordt bepaald welke gegevens onvermeld moeten blijven in het procesdossier ter bescherming van de privacy van slachtoffers.
- Voor deze AMvB geldt een voorhangprocedure.
- De uitkomsten van de (internet)consultatie zijn verwerkt en het ontwerpbesluit en de nota van toelichting zijn nu gereed voor verzending aan de Tweede en Eerste Kamer ten behoeve van de voorhangprocedure en – vervolgens, als de voorhang niet tot ingrijpende wijzigingen leidt – verzending aan de Afdeling advisering van de Raad van State. Het streven is om het ontwerpbesluit te behandelen in de CBJ van 18 juni 2024 en vervolgens zo spoedig mogelijk (voor het zomerreces) in de Ministerraad.

2. Geadviseerd besluit

U wordt verzocht in te stemmen met:

- Het voorleggen van het bijgevoegde ontwerpbesluit – door tussenkomst van de CBJ – aan de Ministerraad, met het oog op toesturen van het ontwerpbesluit aan de Tweede en Eerste Kamer in het kader van de voorhangprocedure die voor dit ontwerpbesluit geldt; en
- Als de voorhang niet tot ingrijpende wijzigingen leidt, het ontwerpbesluit vervolgens voor advies voorleggen van het ontwerpbesluit aan de Afdeling advisering van de Raad van State.

3. Kernpunten

Bij de behandeling van de Wet uitbreiding slachtofferrechten (Stb. 2021, 220) is een amendement aangenomen van de Tweede Kamerleden Van Wijngaarden en Van Toorenburg. Volgens het daarbij ingevoegde nieuwe derde lid van artikel 149a van het Wetboek van Strafvordering blijven bij AMvB aan te wijzen gegevens in het belang van de bescherming van de persoonlijke levenssfeer van het slachtoffer onvermeld in de (proces)stukken, tenzij deze gegevens voor door de rechter te nemen beslissingen redelijkerwijs van belang kunnen zijn. Voor deze AMvB geldt op grond van een nieuwe zesde lid bij artikel 149a een voorhangprocedure. Het nieuwe derde en zesde lid van artikel 149a Wetboek van Strafvordering zullen tegelijkertijd met de AMvB, dus pas wanneer deze gereed is, in werking treden.

De bijgevoegde ontwerp-AMvB wijst de slachtoffergegevens aan die onvermeld dienen te blijven en regelt in welke gevallen dit moet gebeuren. Uitgangspunt

daarbij is dat de betreffende slachtoffergegevens bij de bron worden weggelaten, dus door degene die het processtuk opstelt.

Over het ontwerpbesluit is advies uitgebracht door de Raad voor de rechtspraak (Rvdr), het College van procureurs-generaal van het Openbaar Ministerie (OM), de Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak (NVvR), de Nederlandse orde van advocaten (NOvA), de politie, Slachtofferhulp Nederland (SHN), de Koninklijke Marechaussee (KMar), het Platform Bijzondere Opsporingsdiensten (BOD), het Centraal Justitieel Incassobureau (CJIB) en het Nederlands Forensisch Instituut (NFI). Via internetconsultatie zijn twaalf openbare reacties ontvangen. Een deel van de reacties is afkomstig van (belangen)organisaties, waaronder de Nederlandse Vereniging van Journalisten (NVJ), het Fonds Slachtofferhulp (FSH), het College voor de Rechten van de Mens (CRM) en de Stichting Landelijk Advocaten Netwerk Gewelds- en Zedenslachtoffers (LANGZS). De overige reacties zijn afkomstig van individuele burgers.

Van de Autoriteit Persoonsgegevens is geen advies gevraagd, omdat ter uitvoering van dit besluit geen nieuwe gegevensverwerking plaatsvindt en de omgang met slachtoffergegevens blijft plaatsvinden binnen de bestaande wettelijke kaders. Gelet op de aard en reikwijdte van het ontwerpbesluit is afgezien van een wetgevingstoets en grondrechtentoets. Dit is afgestemd met respectievelijk DWJZ/JZW en BZK/CZW.

Uit de ontvangen adviezen en reacties blijkt dat er brede steun bestaat voor de doelstelling van het besluit, te weten het voorkomen van onnodige inbreuken op de persoonlijke levenssfeer van het slachtoffer. Ook de keuze om de betreffende gegevens standaard niet op te nemen in de stukken – het weglaten bij de bron – wordt in het algemeen onderschreven. Wel zijn opmerkingen gemaakt en vragen gesteld over een aantal specifieke onderdelen en aspecten van het ontwerpbesluit. Dit betreft onder meer de opsomming van de slachtoffergegevens en van de documenten waaruit deze moeten worden weggelaten, de toegankelijkheid van de gegevens voor uitvoeringsorganisaties voor de vervulling van hun taken en de verantwoordelijkheid van het Openbaar Ministerie voor de samenstelling van de processtukken. Naar aanleiding daarvan is het ontwerpbesluit op enkele punten aangepast en is de nota van toelichting aangevuld. Daarop wordt in paragraaf 6 van de nota van toelichting nader ingegaan.

4. Toelichting

4.1. Politieke context

Naar verwachting zal het ontwerpbesluit kunnen rekenen op steun van een meerderheid in de huidige Tweede Kamer, nu met (de implementatie van) het ontwerpbesluit een grote stap wordt gezet in het verbeteren van de privacybescherming van slachtoffers. In verschillende brieven is de Tweede Kamer op de hoogte gehouden van de stappen die de afgelopen tijd zijn genomen om te komen tot een uitwerking.[1]

4.2. Financiële overwegingen

De budgettaire gevolgen van het beleid zijn gedekt vanuit de DGSenB begroting. Voortvloeiend uit het coalitieakkoord 2021-2025 zijn in de enveloppe "Veiligheid

[1] Kamerstukken II 2021-2022, 33 552 nr. 91, Kamerstukken 2022-2023, 33 552 nr. 112, Kamerstukken 2022-2023, 33 552, nr. 103, Kamerstukken 2023-2024, 33 552 nr. 116.

Overig", getiteld privacy slachtoffers, vanaf 2024 structurele middelen beschikbaar gesteld voor de uitvoering van het nieuwe derde lid van artikel 149a Sv. Uit de uitvoeringstoetsen die zijn uitgevoerd op basis van het ontwerpbesluit is gebleken dat deze middelen meer dan voldoende zijn om de kosten van de gekozen oplossingsrichting te dekken. De overige middelen die hiertoe gereserveerd waren zijn ingezet om een financieel knelpunt bij de implementatie van de verschijningsplicht voor verdachten bij inhoudelijke zittingen in te voeren, voor een aantal maatregelen ter verbetering van het schadestelsel voor slachtoffers en voor overige prioriteiten/knelpunten binnen de brede begroting van JenV.

4.3. Krachtenveld

De uitwerking van het amendement en daarmee de totstandkoming van de ontwerp-AMvB heeft in nauwe samenspraak met de relevante organisaties plaatsgevonden. Het gaat om de Raad voor de rechtspraak, het Openbaar Ministerie, de politie en Slachtofferhulp Nederland. Vervolgens zijn ook het Nederlands Forensisch Instituut, de drie reclasseringsorganisaties, de Raad voor de Kinderbescherming, de NOvA en het Centraal Justitieel Incassobureau betrokken. Deze organisaties hebben zich, met enige aandachtspunten, positief uitgelaten over het beoogde doel en de uitvoerbaarheid van dit ontwerpbesluit.

De ontwerp-AMvB is opgesteld met DGSenB/SB. Tevens is afgestemd met DFEZ en DGSenB DARC/FAB en zijn DGPenV en DGRR geïnformeerd.

4.4. Uitvoering

Het amendement bevat een verstrekkende ambitie om de bescherming van de privacy van slachtoffers te verbeteren die in eerste instantie bij de keten leidde tot vragen over de uitvoerbaarheid ervan. Daarom is met de direct betrokken organisaties intensief samengewerkt om tot een uitwerking van het amendement te komen die zowel haalbaar als uitvoerbaar is, en die recht doet aan de bedoeling van (de indieners van) het amendement. Dit ontwerpbesluit is daarvan het resultaat. Door het WODC zal nog voordat het ontwerpbesluit in werking treedt een nulmeting worden verricht ten behoeve van de later uit te voeren beleidsevaluatie.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Alle informatie uit deze nota kan openbaar worden gemaakt. De persoonsgegevens van de ambtenaren zijn niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

Bijlagen

- Het ontwerpbesluit met ontwerpnota van toelichting;
- Het aanbiedingsformulier voor de CBJ;
- De aanbiedingsbrieven ten behoeve van de voorhangprocedure;
- De formele consultatieadviezen.